

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 38 och 39 § inkomstskattelagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 maj 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av 38 och 39 § inkomstskattelagen (RP 47/2001 rd) till finansutskottet för beredning.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- överinspektör Kari Aaltonen, finansministeriet
- överinspektör Marja Nikkanen, Skattestyrelsen
- direktör Esko Kiviranta, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- juridiska ombudsmannen Anna Lundén, Företagarna i Finland r.f.

Utskottet har fått skriftliga utlåtanden från Skattebetalarnas Centraförbund och Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund.

PROPOSITIONEN

Resultatet från jordbruk och näringsverksamhet som lantbruksidkare, enskilda näringsidkare, dödsbon och delägare i en beskattningssammanslutning beskattas dels som kapitalinkomst, dels som förvärvsinkomst. För andelen kapitalinkomst tas en kapitalinkomstskatt på 29 procent ut. Den återstående delen beskattas som förvärvsinkomst, och skattesatsen fastställs på grundval av totalbeloppet för den skattskyldiges förvärvsinkomster.

Enligt 38 § inkomstskattelagen fördelas företagsinkomster i kapital- och förvärvsinkomstandelar. Då betraktas ett belopp som motsvarar 18 procent av den nettoförmögenhet som vid utgången av det föregående skatteåret hörde till näringsverksamheten eller jordbruket som kapitalinkomst medan den återstående delen beskattas som förvärvsinkomst.

Enligt 14 § inkomstskattelagen delas företagsinkomsten mellan makarna. Andelen förvärvsinkomst av företagsinkomsten fördelas mellan makarna i förhållande till deras arbetsinsats. Andelen kapitalinkomst av företagsinkomsten fördelas mellan dem enligt den andel de har i den nettoförmögenhet som hänförs sig till verksamheten.

Regeringen föreslår att den skattskyldige skall kunna välja 10 procent som kapitalinkomstandel av företagsinkomsten i stället för 18 procent. Den skattskyldige måste yrka på detta innan beskattningen för skatteåret har slutförts. Om inget yrkande görs bestäms kapitalinkomstandelen enligt 18 procent. Yrkandet gäller bara ett skatteår.

Den föreslagna lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2001.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet lagförslaget behövligt och tillstyrker det.

I sitt betänkande i december i fjol om en proposition med förslag till ändringar i inkomstskattelagen (FiUB 38/2000 rd — RP 102/2000 rd) tog finansutskottet upp olika möjligheter att lösa problemen med de sinsemellan avvikande skattesystemen för förvärvsinkomst och kapitalinkomst. Utifrån betänkandet förutsatte riksdagen i ett uttalande att regeringen våren 2001 lämnar en proposition med förslag till lösningar på de problem som det differentierade skattesystemet medför för företagare och lantbruksidkare med låga inkomster. I denna proposition har regeringen tagit hänsyn till utskottets ståndpunkter.

Enligt vad utskottet har erfarit undersökte finansministeriet i samband med propositionen också andra möjliga lösningar. Men de andra alternativen är förknippade med ett flertal pro-

blem, och utskottet finner därför regeringens föreslagna modell lämplig.

Utskottet påpekar att de skattskyldiga måste välja andelen kapitalinkomster innan beskattningen har slutförts. Detta kan leda till att valet uteblir för att de skattskyldiga inte känner till regeln. Därför är det viktigt att det informeras effektivt om lagändringen.

Vidare påpekar utskottet att framför allt små personbolag som står utanför systemet riskerar att bli särbehandlade i relation till de grupper som omfattas av systemet. Därför är det enligt utskottet viktigt att konsekvenserna av lagändringen bevakas och att missförhållanden rättas till i förekommande fall.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår finansutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 5 juni 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Maria Kaisa Aula /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Olavi Ala-Nissilä /cent
Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Matti Huutola /vänst
Seppo Kääriäinen /cent
Reijo Laitinen /sd
Markku Laukkanen /cent
Hanna Markkula-Kivisilta /saml
Tuija Nurmi /saml
Ola Rosendahl /sv

Matti Saarinen /sd (delvis)
Sakari Smeds /kd
Irja Tulonen /saml
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jukka Vihriälä /cent
ers. Ulla Juurola /sd
Kari Kantalainen /saml
Hannes Manninen /cent
Iivo Polvi /vänst
Jussi Ranta /sd.

Sekreterare vid behandlingen i skattedelegationen var

utskottsrådet Arvo J. Kämppi

utskottsrådet Marjo Hakkila.

RESERVATION

Motivering

I många fall har kapitalbeskattningen av företagare med små inkomster lett till orättvisa skatter på företagsinkomst jämfört med skatten på förvärvsinkomst. Situationen har också ställt till med problem för företagares sociala trygghet. Detta har särskilt gällt jordbruksföretagare och andra enskilda näringsidkare som inte kan betala ut lön till sig själva.

Propositionen är inte tillräckligt radikal och resulterar i att företagarna måste ägna sig åt skatteplanering i något större omfattning. Systemet måste vara rättvisare och mer flexibelt. Därför kunde kapitalinkomstdelen ligga mellan 18 och noll procent utan några trappsteg. Dessutom är

det viktigt att kapitalinkomstdelen avgörs av myndigheterna och till den skattskyldiges fördel för att företagsinkomst inte skall beskattas strängare än löneinkomster till lika stort belopp. En sådan regel ligger också i linje med inkomstuppgörelsen för lantbruket.

Förslaget

På grundval av det ovanstående föreslår vi

*att lagförslaget i utskottets betänkande i övrigt godkänns i enlighet med betänkandet men att nya 38 § 2 mom. och 39 § 2 mom. (**Reservationens ändringsförslag**) fogas till lagen som följer:*

Reservationens ändringsförslag

38 §

Kapitalinkomstdelen av företagsinkomst som skall fördelas

(1 mom. som i FiUB)

Om den skattskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst vid statsbeskattningen ligger under den undre gränsen för beskattningsbar förvärvsinkomst vid statsbeskattningen, fastställs inte vid beskattningen ett belopp som motsvarar skillnaden mellan den nedre gränsen för förvärvsinkomsten vid statsbeskattningen och den skattskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst av kapitalinkomstdelen av företagsin-

komst som skall fördelas och som har minskats med förluster för kapitalinkomstslag från tidigare skatteår. (Nytt)

39 §

Kapitalinkomstdelen av inkomstandel för delägare i beskattningssammanslutningar

(1 mom. som i FiUB)

Det som föreskrivs i 38 § 2 mom. tillämpas också när kapitalinkomstdelen av inkomstandel för delägare i beskattningssammanslutningar bestäms. (Nytt)

FiUB 8/2001 rd — RP 47/2001 rd

Helsingfors den 5 juni 2001

Olavi Ala-Nissilä /cent
Maria Kaisa Aula /cent
Seppo Kääriäinen /cent
Markku Laukkanen /cent

Hannes Manninen /cent
Jukka Vihriälä /cent
Sakari Smeds /KrD